

การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่

จรินทร์ มณีนุ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตุลาคม 2551

การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่

จรินทร์ มณีนุ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE AJUSTMENT OF THE SUITABLE STUDENT ASSISTING SYSTEM OF SMALL
SCHOOLS, CASE STUDY: WAT THAM MAI SCHOOL

JARINTHORN MANEENUM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Education Degree in Education Administration

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

October 2008

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่

โดย นางจรินทร์ มณีนุ่ม

สาขา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.กীরติ ศรีวิเชียร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ภูษงค์ วัฒมา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง)

..... กรรมการ

(ดร.กীরติ ศรีวิเชียร)

..... กรรมการ

(ดร.ภูษงค์ วัฒมา)

..... กรรมการ

(ดร.ปัทมา ชนวรรษ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี

(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

ตุลาคม พ.ศ. 2551

จรินทร์ มณีนุ่ม. (2551). การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).

พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :

ดร.กิริติ ศรีวิเชียร, ดร.ภูษงค์ วัฒนาย.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 8 คน การวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) วางแผนการปรับระบบ 3) ทดลองปฏิบัติ และ 4) ประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การระดมสมอง และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมี การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่เป็นระบบ เนื่องจากครูมีภาระงานมาก และมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนค่อนข้างยุ่งยาก มีวิธีดำเนินงาน เอกสาร แบบฟอร์ม เครื่องมือมากและมีบางอย่างไม่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงร่วมกันปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็กโดยดำเนินการดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมกับปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 2) ปรับปรุงวิธีดำเนินการ เอกสาร แบบฟอร์ม เครื่องมือ การดำเนินงานตามองค์ประกอบทั้ง 5 ประการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ปรับลดขั้นตอนในการประเมิน ผู้ทำหน้าที่ประเมิน และระยะเวลาในการประเมิน ผู้บริหารมีบทบาทในการนำข้อมูลที่ได้รับจากการรายงานมาวางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลของการนำแนวทางการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็กไปทดลองปฏิบัติพบว่า ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานเป็นไปตามระบบ สะดวก รวดเร็วขึ้น ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก

Charinthorn Maneenum. (2008). **The Adjustment of the Suitable Student Assisting System of Small Schools, Case Study : Wat Tham Mai School.** Master Thesis, M.Ed. (Education Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr.Keerati Sriwichian, Dr.Puchong Wattayu.

ABSTRACT

The research aimed to adjust the suitable student assisting system of small schools, case study of Wat Tham Mai School by using the participatory research. The sample group consisted of the school committee, the school administrators, teachers, and parents total almost of 8 persons. The researching was divided into 4 steps: 1) studying the problems and requirements, 2) planning the systematic adjustment, 3) testing and performing, and 4) evaluating. The instruments are group conversations, brain storming and interviewing. The data was analyzed by the content.

The findings indicated that the performance of student assisting was not systematic because the teachers had a lot of burdens. They thought that the student assisting system was difficult. The processes, documents, forms and instruments of the student assisting were complicated and not suitable for small schools. Relevant people helped adjust the student assisting system to solve the mentioned problems within three steps; 1) appointing the committee to take care of the students by adjusting the structures and committee's roles, 2) improving the processes, documents, forms and instruments in accordance with five elements of the student assisting system, and 3) reducing the evaluation processes, the evaluation committee, and the duration of the evaluation. The administrators played an important role in improving the performance of the student assisting system effectively. The results of the adjustment of the suitable student assisting system of small schools were as follow, the advisors were able to systematically assist the students more efficiently. The performance was systematic and quickly. The administrators and teachers were satisfied with the suitable student assisting adjustment of small schools.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีก็เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ และเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจาก ดร.กิริติ ศรีวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ภูษงค์ วัฒมา อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่กรุณาช่วยเหลือให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร. ชิดชัย สนั่นเสียง ดร. ปฤษณา ชนะวรรษ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ ดร. อมรรัตน์ สนั่นเสียง ดร. ไพโรจน์ อุลิต และคณาจารย์ทุกท่านที่มีได้เอื้อนาม

ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทุกท่าน ประกอบด้วย นางอภิญญา อ่อนจริง นางอัจฉรา กหินทพงษ์ นางเรณู สีนิล กรรมการสถานศึกษา ครูและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน วัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภวังค์ และโรงเรียนวัดลาดกระโทง ที่กรุณาอำนวยความสะดวก ให้แนวคิด ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ให้การสนับสนุนด้าน การศึกษา ขอขอบพระคุณผู้อำนวยความสะดวก โรงเรียน เพื่อนครู พี่ๆ น้องๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็น กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามประสงค์

จรินทร์ มณีนุ่ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
กรอบความคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	13
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	30
ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	30
หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	31
ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	32
เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
งานวิจัยในประเทศ	33
งานวิจัยต่างประเทศ	40
สรุปแนวคิดและหลักการ	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ	44
ขั้นที่ 2 การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียน ขนาดเล็ก	45
ขั้นที่ 3 ทดลองปฏิบัติตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก	46
ขั้นที่ 4 ประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก	47
4 บริบททั่วไปของโรงเรียน	49
การศึกษาเรื่องการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับ โรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ ได้แนวทางการปฏิบัติ การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก และผลการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียน ขนาดเล็ก ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป	47

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ	51
ผลการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับ โรงเรียนขนาดเล็ก	52
ผลการทดลองปฏิบัติตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับ โรงเรียนขนาดเล็ก.....	58
6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เกี่ยวข้องในงานวิจัย.....	77
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตนำนักศึกษาเข้าร่วมงานวิจัย	84
ภาคผนวก ค คู่มือการดำเนินงานตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก.....	86
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	16
2	ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูควรทราบ	20
3	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	54
4	แผนปฏิบัติงานตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	55
5	แผนการดำเนินงานตามการปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	70
6	แผนปฏิบัติงาน	71
7	ปฏิทินขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	72

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	5
2 แผนภูมิแสดงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	15
3 แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหา.....	28
4 แผนภูมิแสดงโครงสร้างคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	53

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา